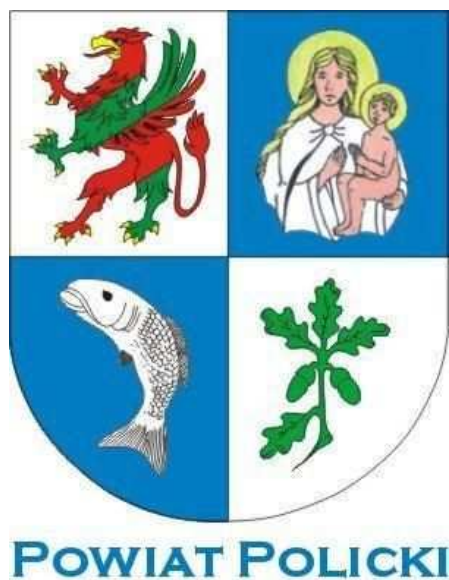

Załącznik
do uchwały Nr 41/2011
Zarządu Powiatu w Policach
z dnia 6 kwietnia 2011 r.

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE
W POWIECIE POLICKIM
NA LATA 2011 – 2015**

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
1.1 Uzasadnienie.....	3
1.2 Zasady działania programu	3
1.3 Powiązanie programu z innymi dokumentami krajowymi i regionalnymi.....	3
2. Pojęcie przemocy w rodzinie.....	4
2.1 Mity a prawda o przemocy.....	4
2.2 Definicja przemocy.....	5
2.3 Rodzaje przemocy.....	6
2.4 Typy i fazy przemocy.....	7
3. Diagnoza problemu.....	8
4. Cele programu.....	14
5. Realizacja programu.....	15
6. Ewaluacja i monitoring.....	16

1. Wprowadzenie

1.1 Uzasadnienie

Przyjęcie „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Polickim na Lata 2011-2015”, zwanego dalej „Powiatowym Programem”, jest wykonaniem delegacji zawartej w art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach, zwane dalej „PCPR”, jako jednostka organizacyjna Powiatu Polickiego zajmująca się realizacją zadań powiatu w zakresie szeroko rozumianej pomocy społecznej, w wyniku rozeznania potrzeb w niniejszym zakresie, podjęło działania mające na celu opracowanie a następnie realizację Powiatowego Programu. Podstawą opracowania Powiatowego Programu była wstępna diagnoza skali przemocy w rodzinie w Powiecie Polickim oraz zadania nałożone na samorząd powiatowy przez powołaną ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

1.2 Zasady działania programu

Założenia Powiatowego Programu, w odniesieniu do form i metod udzielania pomocy osobom doznającym przemocy lub stosującym przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, opierają się na następujących zasadach:

- 1) wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działaniu pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536) oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym następstwom;
- 2) jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby, szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

1.3 Powiązanie programu z innymi dokumentami krajowymi i regionalnymi

Zadania określone w Powiatowym Programie są w znacznej mierze kontynuacją podejmowanych od 2004 r. działań w obszarze przeciwdziałania przemocy i wspierania rodziny w Powiecie Polickim. Powiatowy Program jest zgodny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Uzależnieniom na Lata 2006 - 2015, który to program jest zintegrowany z Programem

Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Zachodniopomorskim oraz Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Polickiego na Lata 2008 - 2015.

Ponadto Powiatowy Program jest zgodny z aktami prawnymi obowiązującymi w przedmiotowym zakresie.

2. Pojęcie przemocy w rodzinie

2.1 Mity a prawda o przemocy

Jeszcze do niedawna uważano, że przemoc domowa występuje rzadko i wyłącznie w rodzinach patologicznych, a agresję pomiędzy członkami rodziny uważano za jedną z wielu normalnych form zachowania w codziennym życiu. Historycznie rzecz ujmując przemoc stosowana przez dorosłą osobę wobec bliskich (w tym dzieci) postrzegana była jako akceptowany sposób sprawowania nad nimi władzy i kontroli. Na gruncie prawa i polityki społecznej podejmowano próby wyróżnienia przemocy społecznie akceptowanej (dopuszczalnej) i nadużywania przemocy, czy „niewłaściwej” przemocy w rodzinie, co znacznie utrudniało wszelkie próby zajęcia się tym problemem.

Wiele społeczeństw czy środowisk nie reaguje na problem przemocy w rodzinie, wyrażając tym samym zgodę na przemoc. Jest to wynikiem funkcjonujących w świadomości społecznej mitów na temat przemocy, które pokazują fałszywy obraz problemu. Mity usprawiedliwiają stosowanie przemocy, służą do ukrycia i z bagatelizowania problemu, przez co utrudniają prawidłowe reagowanie na akty brutalności, czy okrucieństwa wobec bliskich. Dają sprawcy sygnał o społecznym przyzwoleniu na przemoc, umacniają w nim pewność siebie i poczucie bezkarności, zniewalając ofiarę przemocy i zmuszając ją do milczenia.

Tymczasem wiedza naukowa, badania i doświadczenie specjalistów obalają stereotypy i dowodzą, iż:

- 1) przemoc, wykorzystywanie, bicie, krzywdzenie osób bliskich jest przestępstwem, tak samo groźnym i podlegającym karze jak przemoc wobec obcych osób; bycie małżeństwem czy mieszkanie razem pod jednym dachem w wolnym związku nie daje nikomu prawa do stosowania przemocy, nie zwalnia z odpowiedzialności prawnej; każdy ma prawo a nawet obowiązek reagować na przestępstwo;
- 2) przemoc w rodzinie występuje we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia lub statusu społecznego czy materialnego; zdarza się, że lepiej wykształcone osoby są sprawcami przemocy stosującymi często bardziej wyszukane formy przemocy;
- 3) nie tylko siniaki, złamania czy oparzenia świadczą o przemocy, gdyż ma ona „wiele twarzy”; przemoc to także poniżanie, obelgi, zmuszanie do określonych zachowań, grożenie czy zastraszanie;
- 4) nikt nie zasługuje na bicie, krzywdzenie czy maltretowanie, niezależnie od tego, co zrobił lub powiedział; przemoc domowa to przestępstwo ścigane przez prawo a nie sprawa rodzinna; służby porządkowe są powołane do ochrony bezpieczeństwa osób,

- zapobiegania popełnianiu przestępstw i ściganiu sprawców, niezależnie od tego czy osoba dotknięta przemocą należy czy też nie do rodziny sprawcy;
- 5) ofiary przemocy w rodzinie nie chcą być źle traktowane przez swoich bliskich, starają się bronić siebie i innych zagrożonych przemocą członków rodziny; ofiary przemocy chcą przerwać przemoc, ale pozostając w osamotnieniu często nie potrafią tego zrobić, a będąc w opresji działają często nieracjonalnie, co prowadzi do nasilenia przemocy;
 - 6) przemoc domowa niemal nigdy nie jest wyjątkowym, pojedynczym wydarzeniem, ma tendencję do powtarzania się, nie zatrzymana eskaluje i przybiera na sile;
 - 7) nikt nie lubi być poniżanym i bitym; osoby doznające przemocy znajdują się w bardzo trudnej sytuacji wypełnionej bólem, cierpieniem, strachem, bezsilnością i poczuciem osamotnienia; tkwienie w związku pełnym krzywdzenia wynika między innymi z wyznawania tradycyjnych wartości takich jak miłość, trwałość małżeństwa, mylnego przeświadczenia, że sprawca jest dobry dla dzieci gdyż ich nie bije, przekonania o zależności ekonomicznej od sprawcy i niemożności samodzielnego funkcjonowania, wiary w obietnice sprawcy, że się zmieni, nieracjonalnego obwiniania się za przemoc czy też braku wiedzy na temat miejsca, gdzie osoba dotknięta przemocą może znaleźć bezpieczne schronienie i specjalistyczną pomoc;
 - 8) nawet uzależnienie od alkoholu nie zwalnia od odpowiedzialności za działania dokonywane pod jego wpływem;
 - 9) każda osoba niezależnie od tego, czy żyje w związku formalnym, nieformalnym czy jest wolna, jest uprawniona do samodzielnego decydowania o swoim życiu intymnym i zachowaniach seksualnych; małżeństwo nie zmienia definicji gwałtu;
 - 10) przemoc jest dążeniem do przejęcia pełnej władzy i kontroli nad innymi osobami; nie ma żadnych danych wskazujących na istnienie bezpośredniego związku pomiędzy przemocą a chorobą psychiczną; przemoc jest poważnym problemem, który niszczy nie tylko osobę, która jej doświadcza, ale również innych członków rodziny narażonych na uczestniczenie w aktach przemocy, dlatego nie można ukrywać przemocy i pozostawać biernym; ujawnienie problemu i zwrócenie się po specjalistyczną pomoc nie ma nic wspólnego z ujawnianiem tajemnic rodzinnych;
 - 11) przemoc w rodzinie nie jest nikomu przeznaczona; doznawanie przemocy przez lata nie oznacza, że tak musi być i że trzeba się z tym pogodzić.

2.2 Definicja przemocy

Przemoc w literaturze specjalistycznej jest definiowana jako zespół atakujących, nadzorujących i kontrolujących zachowań obejmujących przemoc fizyczną, seksualną i emocjonalną. Jest to ciąg zachowań o charakterze zamierzonym i instrumentalnym, których celem jest zniewolenie ofiary, wyeliminowanie jej suwerennych myśli i działań, podporządkowanie jej żądaniom i potrzebom sprawcy. Przemoc jest zjawiskiem wieloaspektowym a rozmaite sposoby wyjaśnienia przyczyn przemocy są użyteczne głównie dlatego, że podkreślają różnorodność czynników uwikłanych w występowanie przemocy

domowej. Zbytne uproszczenie powoduje, że rozwiązanie tego problemu wydaje się nadzwyczaj łatwe (np. alkoholizm powoduje występowanie przemocy).

Tymczasem praktyka i wiedza wskazują, że przemoc występuje zarówno w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym jak i wolnych od niego. Większość osób nadużywających alkoholu, które pod jego wpływem stają się agresywne wobec członków własnej rodziny, przyznaje się do stosowania przemocy również na trzeźwo. Alkoholizm nie jest przyczyną przemocy ale występującym z nią uwarunkowaniem, podobnie jak wiele innych zjawisk. Niedoskonałości wyjaśnień odwołujących się do pojedynczych czynników doprowadziły do opracowania modelu psychospołecznego, który integruje socjologiczne i psychologiczne ujęcie przemocy w rodzinie.

Definicja zawarta w art. 2 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowi, że:

„Przemoc w rodzinie to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu psychicznym lub fizycznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”.

Z definicji tej wynika, że przemoc w rodzinie to ogólne określenie zachowań osób chcących uzyskać przewagę nad inną osobą, z którą mają albo miały bliskie stosunki lub stosunki rodzinne i chcący tę osobę kontrolować. Jest więc to seria zdarzeń, w których dochodzi do złego traktowania fizycznego i psychicznego ofiary. Przemoc w rodzinie nie zawsze jest łatwa do rozpoznania. Powszechnie przyjmuje się, że jest to działanie:

- 1) intencjonalne i skierowane przeciwko innym członkom rodziny zamierzone działanie lub zaniechanie mające na celu całkowitą kontrolę nad ofiarami;
- 2) naruszające prawa i dobra osobiste ofiar (sprawca wykorzystując swoją przewagę narusza podstawowe prawa człowieka, np. prawo do nietykalności fizycznej, godności i szacunku);
- 3) wykorzystujące wyraźną asymetrię sił (ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy);
- 4) powodujące ból i cierpienie (sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, co powoduje, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony).

2.3 Rodzaje przemocy

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów. Można wyodrębnić różne rodzaje przemocy:

- 1) przemoc fizyczna, m.in. bicie, znęcanie się, głodzenie, zamykanie, kopanie, policzkowanie, szarpanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami, ale także używanie niebezpiecznych narzędzi lub grożenie ich użyciem oraz zadawanie bólu;

- 2) przemoc psychiczna, tj. sprawowanie przez sprawcę przemocy psychicznej kontroli nad ofiarą, np. straszenie zabójstwem, użyciem przemocy, zabranie dzieci, groźenie zniszczenia rzeczy, upokarzanie, używanie wulgarnych słów itp.;
- 3) przemoc seksualna czyli w szczególności zmuszanie do odbywania stosunku lub poddania się innym zachowaniom seksualnym, a także wymuszanie współżycia w nieakceptowanej formie;
- 4) przemoc finansowa (ekonomiczna), np. utrzymywanie ofiary w całkowitej zależności finansowej, zakazywanie jej pracy zawodowej czy też nie dawanie wystarczającej ilości pieniędzy na prowadzenie domu;
- 5) przemoc polegająca na osaczaniu, np. ciągle chodzenie za kimś, śledzenie, dzwonienie do niego w celu wyrządzenia mu krzywdy, zastraszenia lub nękania;
- 6) przemoc w wymiarze społecznym, tj. m.in. zakazywanie osobie kontaktów z rodziną, przyjaciółmi, zabranianie jej wychodzenia z domu czy upokarzanie jej w miejscach publicznych.

Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji oraz chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w życiu dorosłym.

2.4 Typy i fazy przemocy

Szerokie ujęcie problemu pozwala wyodrębnić:

- 1) typ przemocy, w której sprawcami są dorośli (przemoc wobec partnerki/a, przemoc wobec dziecka);
- 2) typ przemocy, w której sprawcami są dzieci (przemoc wobec rodziców, przemoc wobec rodzeństwa),
- 3) typ, w którym sprawcami mogą być dorośli i dzieci (przemoc wobec osób w podeszłym wieku).

Powyższe typy sugerują, iż wzorce agresywnego zachowania mogą być również przekazywane z pokolenia na pokolenie.

Przemoc w rodzinie nie jest zdarzeniem jednorazowym. Jej powstanie powoduje cykliczne powtarzanie się. W cyklu przemocy wobec bliskich obserwuje się trzy następujące po sobie fazy:

- 1) faza narastającego napięcia; początkiem w tej fazie jest wyczuwalny wzrost napięcia, narastające sytuacje konfliktowe; przyczyny takiego stanu rzeczy mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia; okoliczności takie przyczyniają się do sytuacji, w której zaczyna pojawiać się agresja;
- 2) faza ostrej przemocy gdzie następuje wybuch agresji a sprawca przemienia się w „kata”, który może dokonać strasznych czynów, nie zwracając uwagi na krzywdę innych; w fazie tej najczęściej występuje interwencja, ofiary w afekcie decydują się np. wezwać pomoc;

- 3) faza miodowego miesiąca czyli czas skruchy i okazywania miłości; sprawca zaczyna dostrzegać to co się wydarzyło; próbuje on załagodzić sytuację, przeprasza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły; w ten sposób sprawca pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej, że to się więcej nie powtórzy; ofiara wierzą wbrew zdrowemu rozsądkowi, bo w głębi serca tego właśnie pragnie; sprawca nie jest w stanie długo pełnić takiej roli i z jakiegoś powodu znowu narasta napięcie i wszystko zaczyna się powtarzać.

3. Diagnoza problemu

Diagnozę problemu opracowano na podstawie danych będących w posiadaniu PCPR, Komendy Powiatowej Policji w Policach, ośrodków pomocy społecznej położonych na obszarze terenu Powiatu Polickiego oraz Gminnego Koordynatora ds. Przeciwdziałania Przemocy w Gminie Police.

Na podstawie zestawienia statystycznego Komendy Powiatowej Policji w Policach dotyczącego interwencji domowych na terenie Powiatu Polickiego w latach 2009 - 2010 wynika, że odnotowano ogółem 2123 interwencje domowe, z czego 5 % tych interwencji dotyczyło przemocy w rodzinie. Wraz ze wzrostem interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie wzrasta liczba osób pokrzywdzonych przemocą. W 2010 r. nastąpił wzrost interwencji w sytuacjach przemocy w rodzinie, liczba interwencji wzrosła o 9 % w stosunku do roku poprzedniego. Pod wpływem alkoholu było 62 sprawców przemocy domowej. Zestawienie liczby sprawców przemocy ogółem z liczbą sprawców działających pod wpływem alkoholu wskazuje na częste współwystępowanie obu problemów. Nie można jednak mówić o jakimkolwiek związku przyczynowym pomiędzy przemocą a nadużywaniem alkoholu. Zdarza się, że sprawcy przemocy po zakończeniu leczenia odwykowego nadal stosują przemoc wobec swoich bliskich.

Tabela 1. Interwencje domowe w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej (dane Komendy Powiatowej Policji w Policach).

Interwencje domowe	Lata		Razem
	2009	2010	
Interwencje domowe ogółem	976	1147	2123
Przemoc domowa	37	70	107
Sprawcy przemocy	37	70	107
Sprawcy pod wpływem alkoholu	30	32	62
Wnioski skierowane do GKRPA w Policach	144	193	337

Analogicznie do wzrostu liczby interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie, w latach 2009 - 2010, wzrasta liczba sprawców przemocy w rodzinie. Liczba

sprawców przemocy domowej według danych Komendy Powiatowej Policji w Policach w latach 2009 - 2010 wyniosła 107 osób. Prawie 100 % sprawców stanowią mężczyźni. Większość sprawców, bo ponad 75 %, zamieszkuje na terenach wiejskich.

Na podstawie danych z PCPR ustalono, że liczba zgłoszonych sytuacji określonych mianem kryzysowych, w latach 2009 - 2010, wyniosła 1167.

Tabela 2. Rodzaje zgłoszonych kryzysów (dane PCPR).

	Lata		Razem
	2009	2010	
Kryzysy rodzinne	281	215	496
Kryzysy psychiatryczne	78	55	133
Kryzysy psychospołeczne	136	219	355
Ostre kryzysy sytuacyjne	36	43	79
Przemoc w rodzinie	43	61	104
Razem	574	593	1167

Ze zgłoszonych sytuacji kryzysowych wyodrębniono 104 sprawy, w których zdiagnozowano przemoc, co stanowi 9 % wszystkich zgłoszonych problemów. Większość przypadków przemocy zgłoszono z terenu Gminy Police. Wśród zgłoszonych przypadków 65 % stanowi przemoc wobec współmałżonka lub partnera, a w niewielkim odsetku zgłaszany problem dotyczył małoletnich dzieci do lat 13.

Tabela 3. Przypadki przemocy domowej (dane PCPR).

	2009 r.			2010 r.		
	Liczba osób, którym udzielono pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób, którym udzielono pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Interwencja kryzysowa ogółem	43	38	114	61	57	164
w tym udzielona:						
Dzieciom	2	2	7	2	1	4
Współmałżonkom lub partnerom	32	28	86	34	34	101
Innym osobom w rodzinie	9	8	21	25	22	59
Pomoc całodobowa ogółem	12	10	35	12	10	46

Do Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Policach, w latach 2009 - 2010, przyjmowane były zgłoszenia o stosowaniu przemocy od Komendy Powiatowej Policji w Policach, ośrodków pomocy społecznej położonych na obszarze Powiatu Polickiego, osobiście od ofiar przemocy, a także zgłoszenia od rodziny, sąsiadów i anonimowe. Najwięcej, bo 59 zgłoszeń, otrzymano od Komendy Powiatowej Policji w Policach, a 24 zgłoszenia pochodziły bezpośrednio od ofiar przemocy. Prowadzi to do wniosku, że osoby doznające przemocy coraz częściej zgłaszają swój problem i proszą o pomoc.

Tabela 4. Źródła ujawnienia zgłoszeń przypadków przemocy.

Źródła ujawnienia przemocy	Liczba przypadków przemocy w rodzinie w latach	
	2009	2010
Komenda Powiatowa Policji w Policach	20	39
Ośrodki Pomocy Społecznej położone na obszarze Powiatu Polickiego	1	3
Osobiście od ofiar przemocy	10	14
Osobiście od rodziny, znajomych i sąsiadów ofiar przemocy	2	3
Anonimowo	1	2

PCPR realizował program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie. W latach 2009 - 2010 poddano oddziaływaniom korekcyjno - edukacyjnym 34 osoby, w tym 21 kobiet. Po raz pierwszy w 2009 r., a następnie również w 2010 r., przystąpiono do realizacji pogłębionej edycji programu, w których to edycjach wzięły udział po 4 kobiety w każdym roku.

Tabela 5. Uczestnictwo w programach korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Sprawcy przemocy w rodzinie	Lata	
	2009	2010
Mężczyźni	8	5
Kobiety	10	11
Mężczyźni (edycja pogłębiona)	0	0
Kobiety (edycja pogłębiona)	4	4

Poszczególne ośrodki pomocy społecznej położone na obszarze Powiatu Polickiego, w latach 2009 - 2010, przyjęły 293 zgłoszenia o stosowaniu przemocy w rodzinie. Trudno jednak w jednoznaczny sposób zinterpretować taki rozkład zgłoszeń. Małe nasilenie interwencji przypadających na jednego mieszkańca gminy może, ale nie musi oznaczać, że na danym terenie problem przemocy jest znikomy. Określając miejsce największej liczby zgłoszeń należy stwierdzić, iż biorąc pod uwagę znaczne zróżnicowanie gmin pod względem liczebności ludności, najwyższy wskaźnik zgłoszeń ma Gmina Kołbaskowo a następnie Gmina Dobra. Taki rozkład jest prawdopodobnie spowodowany skoncentrowaniem zgłoszeń do jednej instytucji, podczas gdy, np. miasto Police jest siedzibą wielu służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, tak gminnych jak i powiatowych.

Tabela 6. Zgłoszenia stosowania przemocy, które wpłynęły do ośrodków pomocy społecznej, z podziałem na gminy.

Gmina	Zgłoszenia przypadków przemocy w latach	
	2009	2010
Police	36	30
Dobra	36	58
Kołbaskowo	69	63
Nowe Warpno	0	1
Razem	141	152

Na podstawie sprawozdań z pracy Gminnego Koordynatora ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Policach, w latach 2009 - 2010, ujawniono 73 przypadki przemocy w rodzinie. W ramach wykonywania zadań w przedmiocie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ww. koordynator podjął działania, które przedstawiono w tabeli nr 7.

Tabela 7. Działania Gminnego Koordynatora ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Policach.

Działania podjęte na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Lata	
	2009	2010
Motywowanie pokrzywdzonych do udziału w grupie wsparcia	36	37
Kierowanie pokrzywdzonych do prawnika	15	10
Rozmowy profilaktyczne ze sprawcami przemocy	13	15
Wywiady i stały kontakt z osobami pokrzywdzonymi w ramach monitoringu spraw	171	176

Interwencje domowe w ramach Zespołu Interwencji Domowej	3	3
Motywowanie i skierowanie do uczestniczenia w programie korekcyjno - edukacyjnym dla sprawców przemocy	2	3
Przeprowadzenie rozmów profilaktyczno - ostrzegawczych ze sprawcami przemocy w ramach „Niebieskiej Karty”	13	15

Ujawnione przypadki przemocy domowej pochodziły od instytucji, służb i osobiście od ofiar przemocy w rodzinie, co ilustruje tabela nr 8.

Tabela 8. Źródła ujawnienia stosowania przemocy domowej (dane Gminnego Koordynatora ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Policach).

Źródła ujawnienia przemocy	Liczba przypadków przemocy w rodzinie	
	2009	2010
Analiza akt	14	12
Kontakt osobisty pokrzywdzonego	12	16
Zgłoszenie z ośrodka pomocy społecznej	6	9
Zgłoszenie od terapeuty	1	0
Zgłoszenie od lekarza	1	0

W odniesieniu do działań określonych hasłem „Niebieska Karta” należy zwrócić uwagę na okoliczność, iż dokumentacja związana ze sporządzaniem takiej karty dla poszczególnych służb różni się, choć założenia i cele procedury są wspólne. Różnice wynikają z tego, że każda z wymienionych instytucji ma określone kompetencje i możliwości, a co za tym idzie zbiera informacje dostosowane do specyfiki pomocy jakiej może udzielić. Po zebraniu informacji, ustalany jest plan działania a kolejnym krokiem jest włączenie do procesu pomagania przedstawicieli innych służb. Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart” na terenie Powiatu Polickiego wyniosła, w latach 2009 - 2010, 342 karty.

Tabela 9. Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart” przez służby i instytucje działające na terenie Powiatu Polickiego

Podmiot sporządzający „Niebieską Kartę”	Lata	
	2009	2010
Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach	54	19
Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrej	0	10
Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Warpnie	0	1
Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołbaskowie	6	18
Gminny Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Policach	36	37
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach	28	26
Komenda Powiatowa Policji w Policach	37	70

Powyżej przedstawione dane pozwoliły uzyskać pewien obraz zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Polickiego. Trzeba także wziąć pod uwagę, że dane obejmują tylko zgłaszane przypadki przemocy, co nie pozwala na oszacowanie pełnej skali tego zjawiska w społeczności lokalnej.

W latach 2009 - 2010, instytucje działające na terenie Powiatu Polickiego w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej zgłosiły 577 przypadków przemocy domowej. Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart” w podanym okresie wyniosła 59 % w stosunku do zgłoszonych przypadków przemocy, co świadczy o tym, że w co drugim przypadku przemocy lub częściej została założona karta. Jednocześnie analiza danych w tym zakresie za 2010 r. pokazuje, że liczba założonych kart zmalała o 13 % w stosunku do 2009 r.

W ramach realizowanych na terenie Powiatu Polickiego programów korekcyjno - edukacyjnych uczestnikami były osoby wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w programie, a które to osoby były skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, osoby stosujące przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii uzależnienia od alkoholu lub narkotyków i ponadto uczestniczą w programach, które stanowią uzupełnienie terapii oraz osoby, które w wyniku innych okoliczności zgłosiły się do uczestnictwa w programie.

W latach 2009 - 2010 oddziaływaniom korekcyjnym poddano 34 osoby, co stanowi 6 % liczby zgłoszonych przypadków przemocy. Monitoring efektów programu wobec osób, które go ukończyły trwa do 3 lat. Informacje o zachowaniach sprawcy i funkcjonowaniu w środowisku lokalnym są zbierane i uzupełniane w oparciu o dane otrzymywane m.in. od dzielnicowych, funkcjonariuszy policji, pracowników socjalnych ośrodków pomocy społecznej położonych na obszarze Powiatu Polickiego, Gminnego Koordynatora ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Policach oraz na podstawie wywiadów z rodzinami sprawców.

W 2011 r. przeprowadzono monitoring dwóch edycji programu korekcyjno - edukacyjnego z 2010 r. i ustalono następujące jego efekty. Wśród 60 % uczestników nastąpiła poprawa zachowań potwierdzona przez kuratorów osób stosujących przemoc w rodzinie, instytucje kierujące oraz rodziny sprawców. W rodzinach uczestników programu nie były przeprowadzane interwencje policji. Wśród 15 % badanych nie nastąpiła poprawa zachowań przemocowych a w ich rodzinach przeprowadzane były interwencje policji. Ponadto 1 osoba została osadzona w zakładzie karnym. Nie uzyskano informacji o funkcjonowaniu w środowisku rodzinnym i lokalnym 25 % osób, uczestników ww. programu. Przyczyną braku możliwości skontaktowania się z tymi osobami były przede wszystkim wyjazdy poza granice kraju lub zmiana miejsca zamieszkania.

Biorąc pod uwagę fakt, że przemoc w rodzinie jest nadal procederem marginalizowanym i przemilczanym można uznać, że dotyczy ona jeszcze wielu rodzin, które nie ujawniają problemu. W związku z tym zauważalna jest konieczność intensyfikacji działań w kierunku uwrażliwienia i uświadomienia problemu przemocy w rodzinie, skierowanych do wszystkich mieszkańców Powiatu Polickiego. Z uwagi na fakt, że marginalna liczba osób stosujących przemoc w rodzinie uczestniczy w programach korekcyjno - edukacyjnych należy podjąć działania prowadzące do tego, aby większa liczba sprawców przemocy zgłaszała się do udziału w niniejszym programie.

4. Cele programu

Głównym celem Powiatowego Programu jest ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Polickiego. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów operacyjnych:

Cel 1. Zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Zadania do realizacji:

- 1) prowadzenie kampanii promocyjno - informacyjnych;
- 2) stworzenie bazy internetowej umożliwiającej kontakt ze wszystkimi służbami i podmiotami w Powiecie Polickim działającymi na rzecz osób pokrzywdzonych;
- 3) współpraca ze szkołami z terenu Powiatu Polickiego w zakresie zwiększenia świadomości uczniów i ich rodziców na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Cel 2. Zwiększenie świadomości społecznej na temat prawidłowych metod wychowawczych.

Zadania do realizacji:

- 1) prowadzenie warsztatów dla rodziców pod hasłami: wychowanie bez przemocy, w co się bawić czy gotuj razem z nami;
- 2) organizacja w każdej gminie pikników rodzinnych mających na celu zwiększenie świadomości rodziców na temat prawidłowych metod wychowawczych.

Cel 3. Zwiększenie dostępu do specjalistycznego wsparcia dla ofiar przemocy.

Zadania do realizacji:

- 1) zwiększenie miejsc noclegowych w pokoju hotelowym;

- 2) prowadzenie poradnictwa i terapii psychologicznej;
- 3) prowadzenie poradnictwa prawnego;
- 4) prowadzenie pracy socjalnej z indywidualnym przypadkiem;
- 5) prowadzenie poradnictwa i terapii rodzinnej;
- 6) współpraca z prokuraturą, sądem, policją i placówkami ochrony zdrowia z terenu Powiatu Polickiego w zakresie zwiększenia dostępu do specjalistycznego wsparcia dla ofiar przemocy;
- 7) prowadzenie mediacji rodzinnych;
- 8) udział w pracach gminnych zespołów interdyscyplinarnych;
- 9) zlecanie, podmiotom uprawnionym, realizacji zadania publicznego w zakresie pomocy społecznej polegającego na prowadzeniu ośrodka wsparcia - domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

Cel 4. Przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie osobom i rodzinom będącym w stanie kryzysu.

Zadania do realizacji:

- 1) utworzenie i prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej;
- 2) prowadzenie poradnictwa psychologicznego i terapii;
- 3) prowadzenie poradnictwa prawnego;
- 4) prowadzenie poradnictwa socjalnego;
- 5) prowadzenie poradnictwa i terapii rodzinnej;
- 6) współpraca z ośrodkami pomocy społecznej położonymi na obszarze Powiatu Polickiego w zakresie pomocy osobom i rodzinom będącym w kryzysie;
- 7) zlecanie, podmiotom uprawnionym, realizacji zadania publicznego w zakresie pomocy społecznej polegającego na prowadzeniu ośrodka wsparcia - domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

Cel 5. Redukcja zachowań agresywnych i nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów, sporów w rodzinach bez użycia przemocy.

Zadania do realizacji: opracowywanie i realizacja programów korekcyjno - edukacyjnych oraz ich wersji pogłębionych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

5. Realizacja programu

Powiatowy Program składa się z szeregu interdyscyplinarnych działań, które są ściśle nakierowane na realizację poszczególnych celów operacyjnych. Jednocześnie zakłada się, że realizacja całego Powiatowego Programu przebiegać będzie w sposób, który pozwoli na zachowanie równowagi w poziomie osiągania poszczególnych celów operacyjnych. Taka spójność działań prowadzić będzie do osiągnięcia jak najwyższego poziomu celu głównego.

Powiatowy Program skierowany jest do mieszkańców Powiatu Polickiego, a w szczególności do :

- 1) rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy;
- 2) osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- 3) osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 4) świadków przemocy w rodzinie.

6. Ewaluacja i monitoring

PCPR, dla rzeczywistej oceny stopnia wykonania Powiatowego Programu prowadzić będzie analizę wskaźników realizacji celów operacyjnych. Poniżej wymienione wskaźniki będą porównywane w kolejnych latach realizacji Powiatowego Programu, co pozwoli na ocenę poziomu osiągnięcia celów operacyjnych oraz celu głównego. Jednocześnie ocena ta pozwoli na ewentualną modyfikację zakładanych działań.

1. W odniesieniu do celu 1 wskaźnikami jego realizacji będzie:
 - 1) liczba wydanych materiałów informacyjnych, w tym plakatów, ulotek i biuletynów;
 - 2) liczba przeprowadzanych działań promocyjno - informacyjnych, np. liczba artykułów prasowych czy liczba konferencji;
 - 3) liczba przeprowadzonych spotkań promocyjno - informacyjnych;
 - 4) liczba osób uczestniczących w spotkaniach, o których mowa w pkt 3.
2. W odniesieniu do celu 2 wskaźnikami jego realizacji będzie:
 - 1) liczba przeprowadzonych warsztatów dla rodziców;
 - 2) liczba uczestników warsztatów, o których mowa w pkt 1;
 - 3) frekwencja uczestników warsztatów, o których mowa w pkt 1;
 - 4) liczba uczestników pikników rodzinnych.
3. W odniesieniu do celu 3 wskaźnikami jego realizacji będzie:
 - 1) liczba korzystających z miejsc w pokoju hotelowym;
 - 2) liczba udzielonych ofiarom przemocy porad psychologicznych i prawnych;
 - 3) liczba osób uczestniczących w mediacjach rodzinnych;
 - 4) liczba osób korzystających z poradnictwa rodzinnego;
 - 5) liczba osób uczestniczących w terapii rodzinnej;
 - 6) liczba osób uczestniczących w terapii psychologicznej;
 - 7) liczba prowadzonych kontraktów socjalnych;
 - 8) częstotliwość udziału w spotkaniach gminnych zespołów interdyscyplinarnych;
 - 9) liczba osób skierowanych do ośrodka wsparcia - domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie.
4. W odniesieniu do celu 4 wskaźnikami jego realizacji będzie:
 - 1) liczba osób objętych interwencją kryzysową;
 - 2) liczba osób korzystających z poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego w sytuacji kryzysu;
 - 3) analiza liczbowa rodzajów zgłaszanych kryzysów;
 - 4) liczba osób skierowanych do ośrodka wsparcia - domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży w sytuacji kryzysu.
5. W odniesieniu do celu 5 wskaźnikami jego realizacji będzie:
 - 1) liczba sprawców przemocy zgłaszanych do programu;
 - 2) liczba sprawców przemocy zgłaszających się do uczestnictwa w programie;
 - 3) liczba sprawców przemocy objętych programem korekcyjno – edukacyjnym oraz jego wersją pogłębiającą;
 - 4) liczba sprawców, u których nastąpiła redukcja zachowań przemocowych w okresie monitorowania efektów programu korekcyjno - edukacyjnego.